

Niniejsze badanie pozwoli wyjaśnić, w jaki sposób instytucje w państwach o bardzo różnych tradycjach i doświadczeniach historycznych upodabniają się do siebie. Zjawisko imitacji instytucji pomiędzy krajami zostało szczegółowo opisane przez naukę w ostatnich dekadach, jednak istniejące ujęcia nie pokazują w sposób systematyczny procesów, które pozwalają przewyciężyć początkowe poczucie zagrożenia własnego porządku, by ostatecznie doprowadzić do sytuacji, w których obcy model organizacji zaczyna być postrzegany jako atrakcyjny i warty wprowadzenia u siebie.

Zjawisko to chcę badać na przykładzie systemów edukacyjnych, ponieważ: po pierwsze edukacja jest kluczowa dla budowy nowoczesnych państw, po drugie, edukacja jest obszarem, gdzie przekazywane są treści fundamentalne dla budowy tożsamości grup społecznych, i po trzecie, szkoła jest miejscem, gdzie państwo „spotyka” swoich obywateli i wpływa na ich socjalizację.

Analiza to zostanie przeprowadzona na przykładzie ewolucji chińskiego systemu edukacji pomiędzy latami 1840 i 1990. Chiny są ciekawym przypadkiem, ponieważ Zachodni model instytucjonalny napotkał tam wyrazisty, dobrze ugruntowany od XIII-XIV wieku własny model szkolnictwa. Dlatego opór przeciwko zmianie instytucjonalnej powinien być tam najsilniejszy. W badanym okresie ewolucja chińskich instytucji związana była z różnymi wpływami, najpierw cesarski system egzaminów został skonfrontowany ze szkolnictwem wprowadzonym przez europejskich misjonarzy, następnie duże wpływy zyskał japoński model edukacji (sam wzorowany na instytucjach niemieckich i amerykańskich), kolejnym ważnym czynnikiem była bliskość systemu brytyjskiego, funkcjonującego w Hong Kongu, wreszcie w czasach Mao wprowadzono w Chinach model radziecki edukacji. W latach 1980-1990 w czasie reform Deng Xiaopinga dokonano wiele zmian, dostosowujących chińskie szkolnictwo do standardów międzynarodowych (Zachodnich).